

nije pravo naroda, ja sam se okrenuo i ostavio svako sudjelovanje pri reviziji nagodbe¹¹).

Ova će se ista pojava stalno ponavljati kasnije kod svih stranačkih skupina, koje će se izgrađivati na podlozi jugoslavenske ideologije; taj će činilac utjecati na sudbinu hrvatsko-srpske koalicije, jugoslavenskog odbora i samostalno-demokratske stranke, a u koliko k tome srpska nacionalistička ideologija bude utjecala na jugoslavensku misao, u toliko će ubrzati i njen konačni slom kod Hrvata.

Ekstenzivnost naime ilirsko-jugoslavenske ideologije dala je mogućnost suradnji i zajedničkom političkom nastupu hrvatskih i srpskih intelektualaca. Međutim srpske su se građanske ideologije razvijale u drugim prilikama i pod drukčijim uvjetima, nego što je to bilo kod Hrvata. Poradi tih posebnih okolnosti, kod Srba je trgovački i vojnički elemenat bio od naročitog utjecaja na postanak građanskih ideologija, tako da su te ideologije od svog začetka pa u toku čitavog svog razvitka pokazivale naročito ekskluzivan značaj: »Stoga Srbi i Hrvati u prvo vreme ilirskog pokreta i ne vrše nikakav utecaj jedni na druge. Srbi rade politički i kulturno za sebe... Za njih je ilirizam »švapska uvezana roba« i »besmisleno naimenovanje«. Ideja o opće slovenskoj solidarnosti nailazi kod Srba na manje odziva. Na opomenu Šafarika, da pesme prozove ilirskim, Karadžić odgovara: »nemojte vi mene bgariti« i da bi pokazao svoje srpstvo, stalno je nosio fes¹²).

11) Strossmayer u pismu Dinku Politeu.

12) N. Lalić, Hrvatska misao kroz istoriju, »Politika«, septembar, Beograd, 1936.